

Criza Phoenix

„Am creat un sistem financiar care a depășit cu mult barierele de siguranță pe care le-am instituit în anii '30 pentru a ne apăra de crize. Ar fi trebuit să ne dăm seama că, trecând peste dispozitivele de protecție, ne expunem unei noi crize.”

Paul Krugman

De câteva decenii crizele economice păreau a avea originea în comportamentul economiilor emergente. Saltul înainte când era forțat, s-a dovedit mortal. Descrierea efectelor este completă în literatura de specialitate. Cauzele însă nu au constituit un motiv de consens intelectual.

Peste nebulozitatea explicațiilor cauzale s-a instalat totuși un fel de credință că proiectele de spargere a cercului vicios al subdezvoltării sunt cel mai adesea subminate fie de ambiții nemăsurate, fie de lipsa de consolidare a înaintării spre dezvoltare. Crizele din Mexic, din Asia de Sud-Est, din Rusia, din Argentina etc., toate din ultimele două decenii, s-au subsumat viziunii de mai sus. Au fost crizele din care s-a ieșit ușor pentru că centrul a avut resurse să finanțeze periferia, pe de o parte, și să se protejeze de contaminare, pe de altă parte.

Începând cu august 2007, crizele nu-și mai au originea în comportamentul țărilor emergente. Prin declanșatorul actualei crize economice globale, care a fost mecanismul iregular al creditelor subprime americane, originea crizei a revenit în inima sistemului, propulsoare a dezvoltării. Criza a izbucnit în centrul economiei globale și a contaminat implacabil periferia țărilor emergente.

Inversarea originii crizei și a sensului ei de propagare constituie un semnal al încheierii unui ciclu lung al evoluțiilor, care respectă calculele kondratieffene. Problema este dacă, într-adevăr, această criză va dovedi că generează, în contrapartidă cu efectele recesionale, efectele transformatoriale, de natura fundamentelor, inclusiv la nivelul principiilor de bază, pentru un alt ciclu lung. Cu alte cuvinte, marea provocare a unei mari crize este o mare schimbare!

Trecutul nu ne luminează prea mult în privința comportamentelor. După criza din 1929 nu s-a declanșat

un ciclu liniar de evoluție datorită supralicitării violenței ca mijloc de control al beneficiilor dezvoltării. Tendințele de globalizare ce păreau să facă regula la cumpăna dintre secolele XIX și XX au fost definitiv blocate, după criza din 1929-1933, până în 1989-1991. Intervalul 1992-2007 a fost caracterizat de transformarea recesionistă a periferiei, adesea cu puseuri de contaminare globală.

Marea schimbare așteptată de reînceperea cu această criză a unui alt ciclu Kondratieff are un decalaj, matematic vorbind, de 6-9 ani. Dacă estimăm că ieșirea din criză s-ar putea face în 2-4 ani, sensul schimbării este riscant de decelat, fiind dependent de tipurile de soluții care vor fi agreeate global pentru ieșirea din criză. Proiectele transformatoriale ieșite din mantia Consensului de la Washington au sfidat așteptările, atât ca durată, cât și ca finalitate. Previziunile sunt nesigure pe termen mediu și neputincioase pe termen lung.

În fapt, criza ar putea fi interpretată ca rezultatul nesiguranței și neputinței la un loc în materie de guvernare globală, adică exact intervalul care acoperă decalajul de încheiere a ciclului lung de evoluție și a duratei ieșirii din criză. Este, până la urmă, vorba de o criză de comportament adecvat în privința utilizării mijloacelor specifice unei economii ce devine globală. Mijloacele acoperă atât clasa resurselor financiare, cât și pe cea a metodelor instituționale de alocare a resurselor în general.

În acest context, este de neevitat reluarea dezbaterilor aplicate în privința evaluării relevanței funcționale a principiilor de bază privind economia globală, a eficienței gestiunii comportamentelor întemeiate pe încrederea în sistem și a reformei politicilor economice care nu se mai pot lipsi de reperul arhimedeian al coordonării globale.

Marin Dinu

Sumar

Politici referitoare la educația antreprenorială în învățământul superior european	
■ Mihai Korca, Olav Spilling (publicat doar în secțiunea engleză a revistei)	
Mobilitatea forței de muncă în Uniunea Europeană: determinanți economici și sociali	
■ Liana Son, Ioan Talpoș, Ciprian Șipoș	3
Impactul tranzacțiilor asupra volatilității zilnice: o analiză empirică pe cazul societăților de investiții financiare	
■ Bogdan Negrea, Lucian Țățu, Andreea Stoian	17
Teorema de imposibilitate a unui paretian libertarian: o soluție prin impunerea unei condiții de raționalitate asupra preferințelor individuale pe alternative conjuncte	
■ Mihai Ungureanu	23
Aplicarea analizei discriminate pe piața românească a asigurărilor	
■ Constantin Anghelache, Dan Armeanu	37
Protecția mediului și implementarea politicilor de mediu în România	
■ Marieta Stanciu, Carmen Puiu	49
Analiza planului contabil general din România. Posibilități de adaptare la metoda ABC (Activity-Based Costing)	
■ Sorinel Căpușeanu, Irina-Alina Preda	57
Productivitate și performanță prin planificarea de marketing	
■ Elena Enache, Cristian Morozan	65

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text: Gabriela Ochiană
Tehnoredactare computerizată:
Nicoleta Bobocea
Coperta: Alexandru Ion
Difuzare și abonamente:
Viorela Petrici (021/312.22.48 – int. 24)

Indexări în baze de date:
Research Papers in Economics (RePEc)
<http://www.ideas.repec.org>
Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<http://www.doaj.org>
CNCSIS categoria B+

**www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro
Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com**